

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 420/23
20.9.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Боривоје Боровић, адвокат из Београда, Ђуре Јакшића 5, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Ана Матић, адвокат из Београда, Ресавска 25а, ради поништаја уговора, одлучујући о жалбама туженог изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 4520/19 од 30.8.2022. године и жалби тужиле изјављеној против решења истог суда П 4520/19 од 24.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.9.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 4520/19 од 30.8.2022. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Вишег суда у Београду П 4520/19 од 24.11.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиле и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Првим ставом изреке побијане пресуде дозвољено је објективно преиначење тужбе учињено поднеском тужиле од 3.9.2019. године. Другим ставом изреке одбијен је предлог туженог за укидање привремене мере одређене решењем Вишег суда у Београду П 4520/19 од 18.5.2020. године којом је дужнику туженог “...” ... - у стечају забрањено да туженом ББ исплати износ од 27.253.392,61 динара, а туженом забрањено да овим потраживањем располаже на било који начин, а нарочито да га наплати, све до правноснажног окончања поступка у предмету Вишег суда у Београду П 4520/19. Трећим ставом изреке усвојен је тужбени захтев па је поништен уговор о преносу

потраживања закључен дана 30.1.2019. године између тужиље АА, као уступиоца потраживања и туженог ББ, као пријемника потраживања, а који је оверен од стране јавног бележника ... дана 30.1.2019. године под бројем УОП – III: 373-2019. Четвртим ставом изреке обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 384.000,00 динара.

Благовремено изјављеним жалбама тужени је првостепену пресуду побијао из свих разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку у целости (“Службени гласник РС” бр.72/11 ... 18/20). Трошкове другостепеног поступка тужени је тражио и определио.

Тужиља је доставила одговор на жалбу туженог, а трошкове другостепеног поступка је опредељено тражила.

Испитујући правилност побијане пресуде сагласно овлашћењима прописаним одредбом члана 386 Закона о парничном поступку, другостепени суд је оценио да су жалбе туженог неосноване.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд у смислу одредбе члана 386 став 3 истог закона пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању следи да је пред Привредним судом у Београду у предмету Ст ... у току стечајни поступка против стечајног дужника “...” ... – у стечају, да је стечај отворен дана 1.10.2002. године, као и да је решењем Трговинског суда у Београду Ст... од 30.3.2004. године признато у целости потраживање поверица “...” а.д. ..., а оспорено у целости потраживање тужиље АА у износу од 10.250.796,54 динара, са упутом повериоцима чија су потраживања оспорена да покрену или наставе поступке ради утврђивања оспорених потраживања. Правноснажном извршном пресудом Трговинског суда у Београду П 4346/04 од 22.11.2005. године тужиљи је у односу на наведеног стечајног дужника утврђено потраживање у износу од 10.204.795,61 динара.

Решењем Привредног суда у Београду Ст ...од 4.6.2018. године у поступку стечаја на “...” смењен је са дужности стечајни управник ... где је за стечајног управника одређен ... У образложењу решења наведено је да стечајни управник ... своју дужност не испуњава успешно имајући у виду да је одлуку Уставног суда Уж 2718/14 од 30.11.2016. године којом је одбијена уставна жалба “...” изјављена против пресуде Привредног Апелационог суда Пж 2232/13 од 16.1.2014. године (којом је одбијен у целости излучни захтев тужиоца “...” који се односио на имовину стечајног дужника “...”) прибавио тек 5.6.2018. године иако би стечајни поступак након прибаљања исте одлуке Уставног суда могао бити закључен за око 6 месеци.

Уговором о преносу потраживања који је закључен дана 30.1.2019. године између тужиље (коју је по овлашћењу овереном код јавног бележника заступала ћерка ВВ), као уступиоца потраживања и туженог, као пријемника потраживања, овереним од стране јавног бележника ... дана 30.1.2019. године под бројем УОП – III: 373-2019,

тужиља је уступила туженом своје признато потраживање које има према стечајном дужнику у износу од 10.204.795,61 динар за износ од 3.000.000,00 динара. Признаницом од 30.1.2019. године ВВ је потврдила да је од туженог у име и за рачун своје мајке – тужиље АА, по овлашћењу овереном код јавног бележника, а у присуству адвоката ... на име уговора о преносу потраживања примила износ од 3.000.000,00 динара на свој рачун, као и износ од 5.673.400,00 динара на руке на дан издавања ове признанице, те да је тужиља од туженог исплаћена у целости и да нема више потраживања према њему за потраживање од стране “...” ...- у стечају.

Дана 6.2.2019. године закључен је и оверен код јавног бележника уговор о уступању потраживања између Компаније “...” д.о.о. Из ..., као уступиоца и туженог, као пријемника у погледу потраживања које уступиоца има према стечајном дужнику “...” ... - у стечају. Обавештењем од 11.2.2019. године тужени је обавестио стечајног управника ... о преносима потраживања од 30.1.2019. године и од 6.2.2019. године, као и да је постао једини поверилац у стечају над стечајним дужником “...” ... - у стечају, те се обратио стечајном управнику како би у најкраћем року ове промене биле спроведене и извршена главна деоба и закључен стечај, као да припадајућу камату на призната потраживања обрачуна од дана отварања стечаја до дана исплате по главној деоби. Поднеском од 12.2.2019. године стечајни управник је обавестио Привредни суд у Београду о наведеном преносу потраживања.

Након тога, Привредни суд у Београду је решењем Ст ... од 12.3.2019. године исправио решење од 30.3.2004. године у другом ставу изреке тако што уместо “оспорава се у целости потраживање АА у износу од 10.204.796,54 динара”, треба да стоји “признаје се у целости потраживање повериоца ББ из ... у износу од 10.204.796,54 динара са каматом по Закону о висини стопе затезне камате од дана отварања поступка стечаја до исплате”. Решењем Привредног суда у Београду од 20.3.2019. године исправљено је решење Ст ... од 12.3.2019. године у погледу износа, тако да уместо “износа од 10.204.795,54 динара”, треба да стоји “10.204.795,61 динара”.

Решењем Привредног Апелационог суда Пвж 371/10 од 7.8.2019. године укинута је решење Привредног суда у Београду Ст ... до 12.3.2019. године, исправљено решењем од 20.3.2019. године, са налогом да се утврди по чијем захтеву је донета побијана одлука, да се разјасни да ли признати износ потраживања обухвата и камату, као и да се утврди по ком закону се води конкретни поступак стечаја. У поновном поступку је решењем Привредног суда у Београду Ст ... од 14.10.2019. године исправљено решење од 30.3.2004. године тако што уместо “оспорава се потраживање АА у износу од 10.204.796,54 динара” треба да стоји “признаје се потраживање ББ из ... у износу од 10.204.795,61 динара”. Наведено решење од 14.10.2019. године потврђено је решењем Привредног Апелационог суда Пвж 705/19 од 23.1.2020. године, а тужени је својство повериоца стекао тек правноснажношћу решења од 14.10.2019. године, дакле дана 23.1.2020. године.

Решењем Привредног суда у Београду Ст ... од 8.4.2019. године првим ставом изреке, одређена је главна деоба стечајне масе, а четвртим ставом изреке, под тачком 2. одобрена је исплата потраживања туженом у износу од 10.204.795,61 динара на име утврђеног потраживања и у износу од 25.723.002,00 динара на име признате камате до дана исплате, односно укупно 35.926.797,61 динар. Наведено решење о главној деоби од Ст ... од 8.4.2019. године, укинута је решењем Привредног Апелационог суда Пвж

193/20 од 14.10.2020. године и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. Тужени се обратио Привредном суду у Београду захтевом од 15.3.2021. године за одборавање обрачунавања и плаћања камате сходно одредбама члана 69 став 3 и 4 Закона о стечајном поступку. Решењем о главној деоби Привредног суда у Београду Ст ... од 15.4.2021. године, исправљеног решењем истог суда од 16.4.2021. године, другим ставом изреке под тачком 2. одобрена је исплата потраживања туженом признатог правноснажном пресудом П 4346/04 у износу од 10.204.795,61 динара. Дана 6.5.2021. године туженом је по основу решења о главној деоби од 15.4.2021. године исправљеног решењем од 16.4.2021. године, исплаћен износ од 8.674,067,26 динара (због одређене привремене мера забране располагања новчаним средствима стечајног дужника у износу од 15% главнот дуга по основу уговора о преносу потраживања).

Стечајни управник ...поднео је дана 27.1.2022. године Привредном суду у Београду предлог обрачуна камате наводећи да на утврђено потраживање главног дуга затезна камата припада повериоцу ББ коме су пренета призната потраживања сагласно члану 277 став 1 Закона о облигационим односима и то на износ 10.204.795,61 динар признатих АА правноснажном пресудом Привредног суда П 4346/04 од 22.11.2005. године која се обрачунава од 2.10.2002. године као дана отварања стечаја над стечајним дужником “...” д.о.о. ...- у стечају.

Решењем Привредног суда у Београду Ст ... од 24.2.2022. године, првим ставом изреке, преиначен је закључак Привредног суда у Београду Ст ... од 10.12.2021. године па је одобрено обрачунавање камате и наложено стечајном управнику да изврши обрачун камате и то на износ од 10.204.795,61 динара по стопи одређеној Законом о висини стопе затезне камате од 2.10.2002. године до 24.12.2012. године, а од 15.4.2021. године по стопи одређеној Законом о затезној камати а другим ставом изреке наложено је стечајном управнику да по правноснажности овог решења изврши исплату затезне камате на начин означен у првом ставу овог решења с тим што ће резервисати износ камате који је обрачунат на износ од 10.204.795,61 динар.

Стечајни управник ... је у другој половини 2018. године позвао тужиљу и њену ћерку ВВ и најпре им рекао да има сјајне вести за њих јер ће моћи да наплате своје потраживање, а након тога им је саопштио да се догодила катастрофа, да је “...” поднела тужбу Европском суду за људска права у Стразбуру, те да због дужине трајања тог поступка тужиља неће моћи да наплати своје потраживање до окончања наведеног поступка, па је јој је предложио да потраживање уступи туженом. Стечајни управник је тужиљи и њеној ћерки ВВ такође саопштио да тужиља нема право на камату у стечајном поступку од дана отварања стечаја до исплате и то више пута. Стечајни управник ... је дана 19.1.2019. године обавестио Привредни суд у Београду о намери продаје имовине стечајног дужника у ..., а дана 21.1.2019. године суд је донео решење о продаји уз процењену вредност од 42.000.000,00 динара (према исказу сведока ВВ).

Тужени је крајем децембра 2018. и почетком јануара 2019. године свратио у канцеларију стечајног управника ... који је водио стечај фирме “...” у коме је учествовала и фирма туженог “...” као поверилац. Питао је стечајног управника да ли има неких објеката за продају у неким другим стечајевима, а стечајни управник је поменуо, поред других објеката и објекат у ... “...” у стечају што је заинтересовало туженог па је овај објекат обишао, јер је хтео да га купи (тужени приликом саслушања

није желео да се изјасни у исказу о томе зашто је одлучио да овај објекат не купи, већ да купи потраживања поверилаца према овом дужнику јер је то његова пословна одлука). Тужени је питао стечајног управника ко су повериоци “...” у стечају и замолио стечајног управника да му организује састанак са повериоцима. Стечајни управник је заказао састанак туженог са повериоцима “...” у стечају у канцеларији стечајног управника после пар дана. На тај састанак су дошли ћерка тужиље – сведок ВВ и сведок ..., адвокат. На наведеном састанку стечајни управник је пред туженим, ћерком тужиље и адвокатом ... изјавио да постоје три повериоца стечајног дужника “...” - тужиља, “...” и још једно предузеће из ... и да је “...” свој део већ продао туженом за износ од 50% од вредности потраживања, а да тужиљи нуди 70% од вредности. Такође је у присуству адвоката ... стечајни управник поновио да тужиља нема право на камату од отварања стечајног поступка до исплате.

Преговоре о висини накнаде за уступање тужиљиног потраживања према стечајном дужнику туженог, тужиља је са туженим водила преко пуномоћника своје ћерке ВВ и у присуству адвоката ..., кога је тужиља преко своје ћерке позвала да буде присутан ради консултације, а не као ангажованог пуномоћника адвоката јер у том својству није био ни ангажован. Они су ове преговоре водили у одсуству стечајног управника ... и постигли договор о исплати износа од 3.000.000,00 динара на рачун пуномоћника тужиље и износа од 5.673.400,00 динара на руке пуномоћнику тужиље, што је потврђено и признаницом. Уговор о уступању потраживања оверен је од стране јавног бележника дана 30.1.2019. године. Након закључења предметног уговора, ћерка тужиље ВВ је дошла до сазнања да је камата призната и да је рочиште заказано за 24.4.2019. године и присуствовала је овом рочишту у својству јавности, а дана 30.4.2019. године је извршила увид у списе предмета Привредног суда у Београду Ст ... Тужени је и пре продаје објеката у власништву стечајног дужника (у априлу 2019. године) са стечајним управником причао о камати на примљено потраживање, јер се поднеском од 11.2.2019. године обратио стечајном управнику захтевом за обрачун исте од дана отварања стечаја до дана исплате по главној деоби.

Решењем Привредног суда у Београду Ст ... од 22.5.2019. године одбијен је предлог за учешће умешача АА у стечајном поступку Ст ... стога што је она преносом својих потраживања на ББ изгубила својство стечајног повериоца. Истим решењем одбијени су и предлози АА за прекид и застој стечајног поступка Ст ...

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања применом члана 61, 65, 111, 112, 117, 436, 437, 438, 440, 442 и 443 Закона о облигационим односима у вези са одредбама члана 17, 18 и 185 став 1 Закона о стечају (“Службени гласник РС”, бр. 84/04) и одредабама Кодекса етике за стечајне управнике (“Службени гласник РС”, бр. 11/10), првостепени суд је оценио да је стечајни управник ... као треће лице изазвао заблуду код тужиље и њене ћерке која је тужиљу заступала при закључењу спорног уговара о уступању потраживања, у намери да је наведе на закључење уговора о преносу потраживања са туженим тиме што је уверавао тужиљу да неће моћи да се наплати (због поднете тужбе Привредног друштва “...” Европском суду за људска права у Стразбуру), да је једини начин да тужиља наплати своје стечајно потраживање тај да исто уступи лицу кога предложи стечајни управник – тужени, као и тврдњом да тужиља нема право на камату од отварања стечаја до исплате и уверавањем да је други стечајни поверилац “...” већ уступио своје потраживање туженом по цени од 50% од вредности

потраживања, иако заправо на продају имовине стечајног дужника не утиче исход спора пред Европском судом за људска права у Стразбуру, иако је заправо имовина стечајног дужника убрзо након што је закључен спорни уговор продата, иако је заправо други стечајни поверилац “...” своје стечајно потраживање уступио туженом тек после закључења спорног уговора и иако се о праву на исплату камате према члану 69 Закона о стечајном поступку одлучује тек после намирења свих осталих потраживања, па ако постоје расположива средства за исплату суд може одобрити обрачунавање, али и плаћање камате од подношења предлога за покретање стечајног поступка до исплате.

Како тужила без нетачних тврдњи и представа које је изазвао стечајни управник као треће лице не би закључила спорни уговор о преносу потраживања са туженим, а што следи из исказа тужиле и саслушаних сведока, првостепени суд је оценио да је превара била узрок за закључење предметног уговора што значи да постоји узрочна веза између преваре и закљученог правног посла, па су оба кумулативно постављена услова за поништај спорног уговора о уступању потраживања испуњена (намера трећег лица да тужилу као уговорну страну наведене на закључење уговора и узрочна веза). Првостепени суд је такође закључио да је тужени као друга уговорна страна у време закључења уговора о преносу потраживања морао знати за правару, будући да су се приликом закључења уговора дана 30.1.2019. године тужени, стечајни управник, ћерка тужиле, као пуномоћник и адвокат ... састали у просторијама стечајног управника, као и да их је стечајни управник у својој канцеларији пред туженим обавестио да постоје три повериоца (тужила, “...” и предузеће из ... које је покренуло поступка пред судом у Стразбуру), као и да је поверилац “...” своје потраживање продао туженом (иако је утврђено да је то привредно друштво своје потраживање уступила туженом тек 6.2.2019. године. Иако је неспорно да је тужени тужилу исплатио око 85% уступљеног потраживања и да је туженом у стечајном поступку овај износ главнице исплаћен, али имајући у виду одредбе члана 437 став 1 Закона о облигационим односима која прописује да са са потраживањем на пријемника прелази и споредна права између осталог и право на камату, то је према оцени првостепеног суда очигледан мотив куповине потраживања од тужиле била управо камата о којој тужила није имала сазнања, односно за коју ју је стечајни управник уверавао да неће бити исплаћена. Реч је о камати коју би поверилац могао да оствари у стечајном поступку у смислу одредбе члана 69 Закона о стечајном поступку уколико преостану средства, због чега се тужени и обратио стечајном управнику дана 11.2.2019. године захтевом да му камату на призната потраживања обрачуна од дана отварања стечаја до дана исплате по главној деоби, као и Привредном суду у Београду захтевом од 15.3.2021. године која исплата му је и одобрена најпре решењем Привредног суда Ст ... од 8.4.2019. године у износу од 25.722.002,00 динара, односно решењем Привредног суда у Београду Ст ... од 24.2.2022. године. Тужила је приликом закључења спорног уговора поступала са пажњом примереном околностима у смислу члана 61 став 2 Закона о облигационим односима јер је обезбедила и имала потребу за присуством пријатеља који је по професији адвокат, као и код чињенице да је више пута захтевала од стечајног управника одговор на питање о могућности исплате камате и наплате потраживања, на која питања је добијала одговоре да неће имати право на камату, па чак ни на главни дуг, осим ако део главног дуга оствари закључивањем уговора о уступању потраживања са туженим, па је оценивши да су испуњени услови за поништај спорог уговора тужбени захтев усвојио.

Полазећи од чињенице да је тужени уговором о уступању чији се поништај тужбом тражи стекао потраживање у износу од 10.204.785,61 динара на име главнице, а тиме и статус стечејног повериоца, те да је приликом закључења овог уговора исплатио тужили 85% уступљеног потраживања који проценат му је исплаћен и у стечајном поступку, те узимајући у обзир одредбу члана 437 став 1 Закона о облигационим односима према којој на пријемника прелазе и потраживања споредних права као што је право на камату, то је према оцени првостепеног суда неоснован захтев туженог за укидање привремене мере одређене решењем Вишег суда у Београду П 4520/19 од 18.5.2020 године, јер тужени није доказао да је потраживање 15% главнице и готово целе камате која још није исплаћена довољно обезбеђено, па је применом одредбе члана 457 став 1 тачка 3 и 5 Закона о извршењу и обезбеђењу предлог туженог за укидање привремене мере одбијен одлуком садржаном у другом ставу изреке првостепене пресуде.

Применом одредбе члана 199 став 2 Закона о парничном поступку дозвољено је објективно преинчење тужбе учињено поднеском тужиле од 3.9.2019 године.

Према оцени Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право и за своју одлуку дао разлоге које у целости прихвата и другостепени суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку, на исте упућује.

Неосновано се жалбама туженог указује да побијана пресуда има недостатака и да се не може испитати будући да је њена изрека разумљива, непротивречна сама себи и сагласна разлозима датим у образложењу који су довољни и јасни, па нема противречности између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа, односно изведених доказа и самих тих доказа, због чега се она неосновано побија указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Неосновано се указује и на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези са чланом 199 Закона о парничном поступку у погледу одлуке којим је суд дозволио објективно преиначење тужбе, будући да је првостепени суд правилно поступио када је учивши неразумљивост тужбе на коју је указано одговором на тужбу, пуномоћнику тужиоца упутио налог од 27.8.2019. године којим је тражио изјашњење, јер је наведено изјашњење изричито прописано одредбом члана 294 став 2 Закона о парничном поступку, а околност да је од тужиоца затражено писано изјашњење, а није заказано рочиште, није од утицаја на правилност поступања првостепеног суда. Наведена дужност суда није искључена ни у ситуацији када странку заступа адвокат. На другачију оцену овог жалбеног навода није од утицаја ни указивање жалиоца да је овакво поступање судије пристрасно, будући да тужени није искористио законску могућност да тражи изузеће судије што је могао учинити, али што је изричито одбио изјавом на припременом рочишту. Неосновано се жалбама туженог указује и на нетачну интерпретацију исказа парничних странака и сведока о спорној чињеници да ли је тужилца од стране трећег лица доведена у заблуду, с обзиром да закључак првостепени суда о овој спорној чињеници није противречан садржини датих исказа, а чињеница да је закључак о постојању преваре уско повезан са довођењем уговорне стране – тужиле, од стране трећег лица у заблуду само је правна

квалификација односно нужен услов постојања преваре, па тиме што је закључак првостепеног суда да је треће лице довело тужиљу у заблуду, а не да је тужиља преварена не чини дате разлоге супротне садржини изведених доказа па нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Тачно је да писана изјава сведока ГГ оверена од јавног бележника није дата у складу са чланом 245 став 2 Закона о парничном поступку (не садржи упозорење о правима и дужностима сведока прописаних Законом о парничном поступку), те због овог недостатка није могла бити ваљан доказ. Међутим, код чињенице да је сведок ГГ и непосредно саслушан пред првостепеним судом и извршено суочење са туженим, та повреда није од утицаја на правилност првостепене пресуде будући да закључак првостепеног суда о спорним чињеницама није изведен на основу садржине писане изјаве, већ на основу исказа сведока са рочишта одржаног дана 1.9.2020. године. Околност да је током првостепеног поступка изведен и доказ читањем кривичне пријаве, а имајући у виду да чињенично правни закључак првостепени суд није изводио на основу њене садржине, то се жалбом неосновано указује на неприхватљиву доказну снагу ове исправе. Неосновано се жалбама туженог указује и на релативно битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези са чланом 233 Закона о парничном поступку, тврдњом да је првостепени суд увид у спис Привредног суда у Београду Ст ... извршио ван рочишта, када се има у виду да су на рочишту на коме је главна расправа закључена сви докази – па и службена белешка сачињена од стране судије увидом у наведени спис Привредног суда у Београду прочитани, дакле и овај доказ је изведен на главној расправи што је потврђено и потписима присутних пуномоћника парничних странака. Неосновано се жалбама туженог истиче и да је првостепени суд противно члану 308 став 1 Закона о парничном поступку узео у обзир фазу поступка и донета решења у стечајном поступку Привредног суда у Београду Ст ... и после закључења припремног рочишта дана 28.1.2020. године, тврдњом да се чињенични закључак на бази ког се доноси одлука може формирати само на основу чињеничног стања које је постојало до закључења припремног рочишта. Супротно ставу жалиоца правилно је првостепени суд поступајући по доказном предлогу парничних странака који је благовремено изнет на припременом рочишту, дакле у складу са чланом 308 став 1 истог закона - приликом увида у спис Привредног суда у Београду Ст ... узео у обзир стање које је постојало до закључења главне расправе, јер на овакав закључак упућују одредбе члана 360 став 3 Закона о парничном поступку којим је прописано да се правноснажност пресуде везује за чињенично стање утврђено до закључења главне расправе. Следом наведеног, како су чињенице које је првостепени суд узео у обзир приликом одлучивања, а које је утврдио увидом у спис Привредног суда у Београду Ст ..., временски настале до закључења главне расправе, то нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези са чланом 308 став 1 Закона о парничном поступку.

Правилно је првостепени суд закључио да су у конкретном случају испуњени услови прописани одредбом члана 199 Закона о парничном поступку за преиначење тужбе учињено поднеском тужиље од 3.9.2019. године, јер је и према оцени другостепеног суда за коначно решење односа међу парничним странкама било целисходно преиначење дозволити истицањем захтева за поништај спорног уговора на који начин је и отклоњен недостатак тужбе правилном применом одредбе члана 294

став 2 Закона о парничном поступку.

Противно жалбеним наводима чињенично стање је доказима изведеним сходно члану 7 став 1 и члану 228 Закона о парничном поступку у вези са чланом 229 став 2 истог закона правилно и потпуно утврђено, па нема разлога за сумњу у правилност оцене изведених доказа које је првостепени суд сходно одредби члана 8 Закона о парничном поступку образложено ценио, а утврђене чињенице недвосмислено произлазе из изведених доказа – јавних исправа, исказа парничних странака и сведока којима су све одлучне чињенице за доношење правилне одлуке о постављеном захтеву правилно утврђене, а наводима жалбе нити доказима предложеним у смислу члана 372 Закона о парничном поступку, исто није доведено у сумњу.

Следом наведеног, неосновано се жалбама туженог указује на погрешну оцену изведених доказа и то исказа тужиле у погледу њеног знања о праву на камату у стечајном поступку, те с тим у вези и исказа сведока ГГ тврдњом да је морао знати и саветовати тужилу о праву на камату која је према тврдњама жалиоца који су погрешно оцењени, и тврдњом да је чињенично стање непотпуно утврђено јер није изведен доказ саслушањем стечајног управника ...

Наиме, одредбом члана 7 Закона о парничном поступку прокламовано је као доминантно начело диспозиције у образовању чињеничне грађе, осим законом прописаних изузетака за чију примену нема упоришта у овом спору, што значи да је искључива дужност странака да изнесу чињенице и предложи доказна средства за тврдње на којима заснивају своје захтеве или којима оспоравају захтеве противника. У наведеним границама дужност је суда да размотри и утврди чињенице које су правно важне за примену материјалног права на основу од странака понуђене чињеничне грађе. У конкретном случају, првостепени суд је полазећи од исцрпних и детаљних исказа парничних странака и сведока саслушаних на све битне околности од значаја за доношење одлуке о пуноважности спорног уговора, те на основу јавних исправа – оверених уговора и одлука донетих у стечајном поступку, према оцени другостепеног суда правилно применио одредбу члана 8 Закона о парничном поступку савесном и брижљивом оценом сваког доказа засебно и свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, по свом уверењу узео као доказане чињенице које су сходно одредбама члана 65 Закона о облигационим односима од значаја за одлуку о постављеном захтеву. Наведеном одредбом члана 8 Закона о парничном поступку успостављено је као доминантно начело слободне оцене изведених доказа – што значи да се сваком врстом доказног средства може утврђивати свака чињеница, а све у оквиру наведене границе постојања доказних предлога странака, јер је Закон о парничном поступку заснован на формалној (процесној), а не на материјалној истини.

Стога се жалбама туженог неосновано указује да је саслушање стечајног управника ... било неопходно извести као доказ. Жалилац је у смислу одредбе члана 228 Закона о парничном поступку био дужан да уколико је сматрао да би исказ стечајног управника ... био од утицаја на утврђење битних чињеница за доношење одлуке био дужан да овај доказ предложи, што он није учинио, па првостепени суд с обзиром да ниједна парнична странка овај доказ није предложила његово извођење није могао ни одредити. Према ставу другостепеног суда, првостепени суд је правилном применом одредбе члана 8 Закона о парничном поступку извео правилан закључак о

битним чињеницама и без саслушања стечајног управника, јер сама хронологија догађаја која несумњиво произлази из сагласних исказа странака и саслушаних сведока, одредбе Закона о стечајном поступку (односно Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији) којима је прописана процедура и поступање стечајног управника, потврђују закључак првостепеног суда да је стечајни управник ... од тужиле (односно њеног пуномоћника ћерке ВВ) као стечајног повериоца пре свега прикрио да је започет поступак продаје имовине стечајног дужника.

Наиме, према одредби члана 111 Закона о стечајном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 84/04 са изменама и допунама) и члану 133 Закона о принудном поравнању стечају и ликвидацији (“Службени лист СФРЈ”, бр. 84/89 са изменама и допунама) стечајни управник је пре продаје имовине која је према решењу Привредног суда одобрена дана 9.1.2019. године, био дужан да о намери, плану, роковима и начину продаје обавести одбор поверилаца (тужилу и повериоца “...”), што он нје учинио већ је тужилу довео у везу са туженим крајем децембра 2018. године и почетком јануара 2019. године (према исказу туженог он је тада добио информацију од стечајног управника да се имовина стечајног дужника продаје). Продаји имовине стечајног дужника према наведеним законима претходи процена, па и податак о процењеној вредности који је морао бити познат стечајном управнику, а из исказа туженог произлази да је и туженом била позната, тужилји није саопштен. Стога је правилно првостепени суд закључио да је стечајни управник будући да је имао сазнања о овим чињеницама, јер је сам већ вршио продају имовине стечајног дужника и да је ове чињенице прикрио повериоцима, као и да је лажно приказао чињеницу да постоји трећи поверилац “...” која је поднела тужбу у Стразбуру и да ће продају имовине стечајног дужника започети тек по окончању овог поступка, тужилу довео у заблуду (да се неће наплатити у догледно време) у намери да је наведе на закључење уговора са туженим. Правилан је и закључак првостепеног суда да је чињеница прикривања морала бити позната и туженом, с обзиром да је према исказу туженог он још крајем децембра 2018. године од стечајног управника добио информацију да се имовина стечајног дужника “...” продаје, да је тужени обишао непокретност која се продаје, да је извршио увид у списе стечајног поступка и да је донео пословну одлуку да ипак не купи ову имовину, већ да купи потраживања стечајних поверилаца овог стечајног дужника, што све говори о правилности закључка првостепеног суда да је тужени као лице које се иначе бавило откупом потраживања у поступцима стечаја или ликвидације, морао знати да је већ започет поступак продаје, али да је ову чињеницу прећутао приликом састанка са тужилом као уступиоцем потраживања на који начин се сагласио са насталим стањем, односно са чињеницом довођења у заблуду тужиле од стране стечајног управника ради навођења исте на закључење уговора са туженим.

Дакле, и према оцени другостепеног суда све битне чињенице за закључак првостепеног суда о пуноважности спорног уговора правилно су утврђене, јер се код преваре санкционише злонамерно понашање (довођење у заблуду једне уговорне стране од стране саговорача или трећег лица), због чега на правилност побијане пресуде нису од утицаја жалбени наводи о праву на камату (да ли је тужилја знала или није знала да има право на камату), с обзиром да је за рушљивост уговора због преваре нужна и довољна само заблуда која је од утицаја на саму одлуку тужиле да уговор закључи, а не и битна заблуда која се односи на предмет уговора или на право на камату. Такође је и мотив, односно намера саговорача или трећег лица које довођењем

у заблуду наводи другу уговорну страну да закључи уговор, без утицаја и није битна чињеница за закључак о пуноважности уговора за који се тврди да је закључен под преваром, будући да за разлику од бића кривичног дела преваре за које се тражи намера прибављања противправне имовинске користи, за рушљивост уговора у грађанскоправном смислу битно је само постојање намере која се односи на закључење уговора, а да ли се закључењем уговора остварује и каква имовинска корист за саговорача или треће лице и да ли је та имовинска корист реална или постоји погрешна представа о могућности остварења такве користи или зараде, није од утицаја код оцене постојања услова за рушљивост уговора у смислу члана 65 Закона о облигационим односима. Стога су на правилност побијане пресуде без утицаја дати разлози првостепеног суда о томе да је мотив за закључење овог уговора било остварење зараде у виду камате на уступљено потраживање.

Неосновано се изјављеним жалбама указује да је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 65 став 3 Закона о облигационим односима када се тужбом тврди да је тужила од стране стечајног управника ... доведена у заблуду, а не да је преварена. Супротно оваквим наводима, правилно је првостепени суд разматрајући изнете тврдње у светлу изведених доказа закључио да су испуњени услови прописани одредбом члана 65 став 3 Закона о облигационим односима образлажући свој став да је превара суштински “квалификована заблуда”. Наиме, разлика између заблуде и преваре огледа у томе – што се за појам правно релевантне заблуде изричито захтева да је уговорна страна у заблуди искључиво сопственом кривицом, без учешћа друге уговорне стране или трећег лица, а за превару правно релевантне чињенице су управо супротне – да се преварена уговорна страна у стање заблуде није ставила сопственом кривицом, већ да је то стање заблуде изазвано односно одржавано одређеним активним или пасивним понашањем саговорача или неке треће особе. Како је током првостепеног поступка утврђено да је стечајни управник прикривањем и лажним приказивањем чињеница тужилу навео на закључење спорног уговора, јасно је да је материјално право правилно примењено, јер резултати доказног поступка показују да је тужила управо радњама трећег лица, а не сопственом кривицом уговор закључила не слободном вољом, већ у заблуди. Стечајни управник је прикрио чињеницу продаје, изнео лажну чињеницу о постојању тужбе пред Европским судом за људска права, што је код тужиле створило уверење да неће моћи у скорије време да наплати своје потраживање, довео је у везу са лицем које је био спремно да откупи тужилино потраживање, што уз навод да је и други поверилац истом лицу уступио своје потраживање, и по оцени другостепеног суда логично води закључку да тужила, као странка која наплату потраживања у стечајном поступку чека 15 година, пресудно утиче на намеру тужиле да закључи уговор са туженим. Када се узме у обзир да је тужилу (односно њеног пуномоћника ћерку ВВ), у све наведено уверавао стечајни управник - као орган стечајног поступка именован од стране суда, као државног органа, јасно је да би свака просечна особа поверовала, јер се ради о ауторитету државног органа – непристрасном и стручном органу (што и тужила наводи у свом исказу да је веровала стечајном управнику, односно да је имала поверење у њега), због чега се жалбом неосновано истиче да је првостепени суд погрешно оценио степен пажње тужиле приликом закључења уговора.

Тачно је да је тужила као стечајни поверилац имала право да изврши увид у списе предмета или да се интересује код стечајног судије или да ангажује адвоката, али

будући да заступање странака од стране адвоката у стечајном поступку, није обавезно, то се у описаној ситуацији када се тужиља обратила стечајном управнику као персонификацији државног органа, од ње не може очекивати виши степен пажње - провером информација које јој овлашћени орган износи. Осим тога, услов поступања са пажњом која се у промету захтева од значаја је само за поништај уговора због битне заблуде у смислу члана 61 став 2 Закона о облигационим односима. Овај услов није прописан за уговоре закључене уз превару, што је и логично, јер као што је већ речено санкција рушљивости уговора закључених под преваром установљена је због недопуштено узроковане заблуде која је у супротности са основним начелима савесности и поштења, као и моралу, због чега је јавни поредак осуђује и превареној уговорној страни пружа заштиту. Овај принцип чини ирелевантним наводе изјављених жалби којима се указује да је тужиља могла ангажовати адвоката у стечајном поступку, да је сведок ГГ могао саветовати тужиљу да има право на камату (уосталом овај сведок је изјавио да је његов правни став био да тужиља нема право на камату, што потврђује и садржина правноснажне пресуде Трговинског суда којом је тужиљи признато право само на износ главнице, а не и на камату).

Неосновано се изјављеним жалбама побија одлука првостепеног суда којим је одбијен предлог туженог за стављање ван снаге привремене мере садржана у другом ставу изреке побијане пресуде.

Наиме, како то правилно закључује и првостепени суд мерама обезбеђења могу се обезбедити и потраживања настала преображајним захтевима, као и будућа потраживања, а имајући у виду да је правна последица усвајања тужбеног захтева и промена стечајног повериоца у стечајном поступку, то тужиља наведеном мером обезбеђује и будуће потраживање које се односи на разлику до потпуног намирења уступљеног потраживања које је тужени остварио у стечајном поступку (15%). Такође се неосновано изјављеним жалбама указује да се донетом мером забране располагања суд опште надлежности меша у стечајни поступак, будући да се наведеном мером не утиче на ток стечајног поступка, већ се забрањује дужниковом дужнику исплата - што је у складу са Законом о извршењу и обезбеђењу. Неосновано се жалбама указује и да је усвојеном привременом мером забрана изречена стечајном управнику, јер изрека побијане одлуке говори супротно. Неосновано се истиче и да је донета мера чије се укидање тражи неизвршава јер се ради о захтеву за нечињење који се извршава у складу са одредбом члана 364 Закона о извршењу и обезбеђењу ("Службени гласник РС", бр. 106/2015, ...9/2020).

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Правилном применом чланова 150, 153 и 154 и 163 Закона о парничном поступку првостепени суд је одлучио о трошковима поступка чију висину је определио сагласно одредбама Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећим у време пресуђења.

На основу изложеног применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку донета је одлука садржана у првом ставу изреке ове пресуде.

Побијаним решењем Вишег суда у Београду П 4520/19 од 24.11.2022. године одбијен је предлог за одређивање привремене мере тужиле АА којим је тражила да се забрани туженом да располаже потраживањем које му додељено решењем о главној деоби Привредног суда у Београду Ст ... од 15.4.2021. године и решењем Привредног суда у Београду Ст ... од 24.2.2022. године којим је одобрен обрачун камате на главницу од 10.204.795,61 динара од 2.10.2002. до 15.4.2021. године у износу од 1.530.719,34 динара (што представља главницу из решења о главној деоби) и износом од 25.772.673,27 динара (одобрена камата), затим да се забрани тужениковом дужнику “...” ... – у стечају да туженом или било којем трећем правном или физичком лицу по овлашћењу или пуномоћју туженог, исплати или пренесе 27.253.392,61 динара, да се забрани “Комерцијалној банци” а.д. Београд да са означеног рачуна тужениковог дужника “...” ... – у стечају или било код другог рачуна тужениковог дужника, наведени износ уплати туженом, или пренесе на било који његов рачун код те или било које друге банке, или било којем трећем лицу по овлашћењу или пуномоћју туженог исплати или пренесе 27.253.392,61 динара, да се наложи туженом и тужениковом дужнику да износ од 1.530.719,34 динара и од још 25.772.673,27 динара положи на наменски рачун – депозит јавног извршитеља ... из ... и да се наложи Народној банци или било код другог рачуна код пословних банака и рачуна тужениковог дужника пренесе на наменски рачун – депозит извршитеља ... број као неоснован.

Благовремено изјављеном жалбом тужиле је наведено решење побијала из свих разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку. Трошкове другостепеног поступка није тражила.

Испитујући правилност побијаног решења у смислу одредбе члана 386 у вези са чланом 402 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр 72/11....18/20), Апелациони суд је оценио да жалба тужиле није основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности у смислу одреде члана 386 став 3 у вези са чланом 402 истог закона.

Према образложењу побијаног решења у конкретном случају нису испуњени услови прописани одредбом члана 449 став 3 Закона о извршењу и обезбеђењу за одређивање привремене мере забране туженом да располаже потраживањем које му је додељено решењем о главној деоби Привредног суда Ст ... од 15.4.2021. и решењем истог суда од 24.2.2022. године којим је одобрен обрачун камате на главницу, као и да се забрани тужениковом дужнику да туженом или било ком трећем правном или физичком лицу по овлашћењу туженог исплати или пренесе 27.253.392,61 динар будући да је правноснажним решењем Вишег суда у Београду П 4520/19 од 18.5.2020. године одређена привремена мера којом је дужнику туженог “...” ... – у стечају забрањено да туженом исплати износ од 27.253.392,61 динара, а туженом забрањено да овим потраживањем располаже на било који начин нарочито да га наплати све до правноснажног окончања поступка у овом спору, па је према оцени првостепеног суда предложена привремена мера идентична привременој мери одређеној правноснажним решењем тог суда од 18.5.2020. године и тужиле нема правни интерес за доношење новог решења идентичне садржине, посебно када се има у виду да је одбијен предлог

туженог за укидање наведене мере од 18.5.2020. године.

У преосталом делу првостепени суд је оценио да предлог за одређивање привремене мере није основан стога што је решењем Привредног суда у Београду Ст ... од 21.9.2022. године којим је закључен поступак стечаја над стечајним дужником “...” ... – у стечају повериоци намирени у износу од 100% признатих потраживања, те да после исплате повериоца преостају нераспоређена средства у износу од 7.834.522,31 динара као вишак стечајне масе која се предају власницима (уделичарима), сразмерно висини оснивачког удела и износ од 7.830.037,79 динара на рачун буџета Републике Србије. При томе, ставом шестим изреке истог решења наложено је стечајном управнику да након исплате наведених износа у трећем, четвртном и петом ставу изреке (коначне награде стечајном управнику у преосталом износу од око 2.000.000,00 динара средстава оснивачима у износу од око 7.000.000,00 динара и резервисаних средстава од 417.000,00 динара (уколико остане вишак средстава исте одмах исплати уделичарима и буџету Републике Србије сразмерно њиховим процентима). Полазећи од наведеног, неосновани су наводи тужиле да постоји опасност по њено потраживање јер се наведеним решењем Привредног суда од 21.9.2022. године којим је закључен поступак стечаја не предвиђа било каква исплата туженом као стечајном повериоцу, већ искључиво исплата стечајном управнику, оснивачима као вишак стечајне масе сразмерно висини оснивачког удела, као и исплата резервисаних средстава за архивирање стечајне документације за закључење стечаја и трошкова АПР, при чему је одређено да се евентуални вишак средстава исплати уделичарима и буџету Републике Србије. Поред наведеног, по оцени првостепеног суда тужилино потраживање које је предмет тужбеног захтева већ је обезбеђено привременом мером у складу са Законом о извршењу и обезбеђењу које је и даље на снази и конзумира и оне мере и опасности које су садржане у побијаном предлогу.

Правилно је првостепени суд одлучио када је одбио предлог тужиле за одређивање привремене мере оценивши да у конкретном случају нису испуњени услови предвиђени чланом 449 став 3 Закона о извршењу и обезбеђењу.

Наиме, тужилца у самом предлогу за одређивање привремених мера које је суд одбио побијаним решењем наводи да исти подноси на основу чињеница насталих после закључења главне расправе, па самим тим ове чињенице не могу бити од значаја за одлуку о мери обезбеђења будући да према одредби члана 360 закона о парничном поступку меродавно чињенично стање за доношење судских одлука је оно које је постојало до закључења главне расправе. Осим тога, правилан је закључак првостепеног суда да је раније донетом привременом мером од 18.5.2020. године тужилино потраживање обезбеђено у довољној мери, на који закључак упућују и наводи тужиле изнети у жалби – да је “Комеријална банка” одбила да изврши исплату обрачунате камате туженом због постојања судске забране одређене привременом мером од 18.5.2020. године.

На основу свега наведеног применом одредбе члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку донета је одлука садржана у другом ставу изреке ове пресуде.

Како је жалба туженог на пресуду одбијена, а одговор тужиле изјављен на жалбе тужиоца није нужан трошак у смислу одредбе члана 154 став 2 Закона о парничном

поступку, то су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијени као неосновани применом одредбе члана 153 став 1 у вези са чланом 165 став 1 Закона о парничном поступку одлуком садржаном у трећем ставу изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић